

شرق روزنامه

هنر زمین

پروژه هنری «کوچ‌رو» به آفریقای جنوبی می‌رود

هنر محیطی ایران از قلب اروپا تا جنوب آفریقا

شرق: پروژه هنری محیطی «کوچ‌رو» در حالی از چهارشنبه ۱۷شهریور در کشور آفریقای جنوبی آغاز شد که این‌روزها نمایشگاه محیطی «اکو آوانگارد» در موزه «کنشتاله» مجارستان برپاست. محمود مکتبی، هنرمند محیطی ایرانی، در نشستتی که در هنرآتلاین برگزار شد، درباره نمایشگاه «اکو آوانگارد» که این‌روزها در موزه کنشتاله مجارستان جریان دارد، گفت: این نمایشگاه در سه بخش نیجرآرت، اینوایرآرت و اکوآرت برگزار می‌شود که هر سه بخش این نمایشگاه بین‌المللی است. او ادامه داد: در این نمایشگاه پیشینه هنر محیطی مجارستان از ۱۹۷۰ تا امروز در معرض نمایش گذاشته شده و در کنار دیگر آثارها، بخش مجزایی در این نمایشگاه به ایران اختصاص داده شده است و ایران سالن ویژه‌ای در این نمایشگاه دارد. این هنرمند ایرانی درباره دلیل حضور در نمایشگاه توضیح داد: در سال ۲۰۱۵ نمایشگاهی با عنوان «فضاهای زندگی» در کشور رومانی برگزار کردیم که پنج هنرمند ایرانی در آن حضور داشتند و نمایشگاه موقفی بود، چراکه اولین نمایشگاهی بود که به صورت منسجم، هنر محیطی در ایران را بررسی می‌کرد.

مکتبی با بیان اینکه در همان نمایشگاه از سسوی کشور مجارستان پیشینه‌باد برگزاری نمایشگاه مشابهی در این کشور مطرح شد، افزود: از آنجایی‌که موزه کنشتاله از نظر اعتبار مهم‌ترین موزه معاصر مجارستان است، ترجیح دادیم در این نمایشگاه شرکت کنیم و از طرفی حضور هنرمندان بزرگ دنیا در کنار هنرمندان ایرانی را به فال نیک گرفتیم.

وی با اشاره به حضور هنرمندان مشهوری مانند آنتونی گروملی و کریس بوس در این نمایشگاه، ادامه داد: جان کی گراند، مشهورترین منتقد در هنر محیطی، نگاه جالبی به هنر محیطی ایران داشت و باورش نمی‌شد این هنر در این حجم گسترده از سوی هنرمندان ایرانی پیگیری شود. این هنرمند ایرانی حضور چشمگیر هنرمندان زن در این مدیای هنری را یکی دیگر از شگفتی‌های هنرمندان و مخاطبان خارجی عنوان کرد و گفت: کیفیت کار هنرمندان ایرانی در مقایسه با دیگر آثار حاضر در نمایشگاه، از کیفیت بالایی برخوردار بود. مکتبی ادامه داد: ما ۳۶ هنرمند ایرانی را برای حضور در این نمایشگاه انتخاب کردیم که عده‌ای از آنها در نمایشگاه رومانی حضور داشتند، همچنین آثار هنرمندان دیگری مثل آته محمد تاتاری که پیشینه کاری‌اش مشخص است اما مدخله و گاهی همسو با ما داشت، هم در این نمایشگاه وجود داشت.

نقطه پایان برای معرفی پیشینه هنر محیطی در ایران

وی با بیان اینکه آثار نمایشگاه به نحوی معرف پیشینه ۱۰ساله هنر محیطی در ایران بود، گفت: اکثر هنرمندان حاضر در این نمایشگاه کسانی بودند که در یک دهه به طبیعت رفتند و بدون هیچ چمنداشتی به مارکتینگ و فضاهای مالی، کار کردند و بعضا مورد تحقیر و تمسخر دیگر هنرمندان و فضاهای دانشگاهی قرار گرفتند. این هنرمند ایرانی علت انتخاب نام «اکو آوانگارد» برای این نمایشگاه را ناشی از حضور این هنرمندان در نمایشگاه مجارستان دانست و گفت: اکثر افرادی که انتخاب کردیم هنرمندان آوانگاردی بودند که در یک دهه کار کردند و هنر محیطی ایران را شکل دادند. محمود مکتبی با بیان اینکه این نمایشگاه نقطه پایانی برای معرفی پیشینه هنر محیطی در ایران بود، ادامه داد: از این پس به دنبال اتفاقاتی جدید در هنر محیطی هستیم که تابه‌حال در ایران و از سوی هنرمندان ایرانی اتفاق نیفتاده است.

وی با بیان اینکه هنر محیطی در ایران یک هنر بدون ریشه و نوپاست، گفت: طبیعتا تکرار و کپی در آثار هنرمندان محیطی ایران وجود دارد و ما شاهد بودیم در سه‌سال‌های اولیه شکل‌گیری این هنر در ایران از میان ۷۰ یا ۸۰ هنرمند فقط ۱۰ هنرمند ایده نو برای کار داشتند. این هنرمند با بیان اینکه همه ۸۰، دهه شکل‌گیری ایسن هنر در ایران بود، افزود: طبیعی است بخشی از این هنر تمرینی برای چگونه ارتباط برقرارکردن با محیط است و از طرفی بسیاری از افرادی که در ابتدا با این هنر مواجه بودند، در همان تحقیقات مطالعه با آثاری برخورد کردند که به طور ناخودآگاه ره‌هایی از آنها در آثارشان نمود داشته باشد. مکتبی گفت: وقتی در یک فضای بین‌المللی هزینه هنگفتی برای برگزاری یک نمایشگاه می‌شود برگزارکنندگان اجازه نمی‌دهند کار بدون ایده یا غیرواچینال در آنجا ارائه شود و حضور ایران در عرصه‌های بین‌المللی نشانه‌ای از پشرفت این هنر در ایران است.

او به زمان ورود این هنر به ایران اشاره کرد و گفت: در ابتدا این هنر در یک جو با انرژی و در فضایی خودجوش پیش رفت، اما این برای دهه گذشته کافی است و نسل بعد باید با دانش و آگاهی این هنر را پیش بگیرد، چراکه اگر دانش و آگاهی وجود نداشته باشد، دیگر آن شور و اشتیاق سابق که پیش برنده بود، وجود ندارد. این هنرمند ایرانی ادامه داد: زمانی‌که این هنر در ایران شکل می‌گرفت نه منتقدی بود و نه کسی انتظاری از آن داشت. از طرفی بسیاری می‌گفتند این اصلا هنر نیست، اما درحال حاضر خود هنرمندان محیطی اولین منتقدان هستند و خیلی سریع‌تر از دیگران نقدشان را ارائه می‌دهند و همین نشان می‌دهد مهم‌ترین نیاز امروز هنر محیطی، آموزش است تا در مسیر این آموزش‌ها شاهد اتفاق‌های اصولی‌تری باشیم. مکتبی از ترجمه چهار کتاب در حوزه هنر محیطی خبر داد و گفت: کتاب «هنر، طبیعت و جامعه» یکی از مهم‌ترین کتاب‌های جان کی گراند است که در آن به رابطه جامعه و طبیعت اشاره شده است.

برگزاری بخش دوم پروژه هنری «کوچ‌رو» در ایران

مکتبی در ادامه این نشست به حضورش در پروژه هنر کوچ‌رو در آفریقا اشاره کرد و گفت: از ۱۷ شهریور تا ۱۶ مهر هشت هنرمند بین‌المللی از کشورهای کره‌جنوبی، آلمان، سوئد، ایران و فرانسه مسیر میان دو شهر زوهانسبورگ تا کیپ‌تاون را طی می‌کنند. او به تفاوت این پروژه با پروژه‌های قبلی آن در هند و کره اشاره کرد و گفت: در پروژه‌های قبلی همه هنرمندان با یکدیگر سفر می‌کردند، اما در پروژه کوچ‌رو آفریقا هنرمندان به چهار گروه مجزا تقسیم می‌شوند و هنرمندان بومی به عنوان میزبان آنها را همراهی می‌کنند و در هفته آخر پروژه سمپوزیومی برگزار می‌شود و متربال‌ها به هنرمندان تحویل داده می‌شود تا آثار خود را خلق کنند. این هنرمند ایرانی از ادامه برگزاری پروژه هنری «کوچ‌رو» در ایران خبر داد و گفت: در این پروژه که قرار است آژماه امسال برگزار شود، ۹ هنرمند مشهور بین‌المللی و ۱۲ هنرمند ایرانی حضور دارند که برخلاف آفریقا همه با هم سفر می‌کنند.

بیلا حاتمی

در نمایش آث فیلم «من»

عکس‌ها: مریم تخت‌کشیان

گفت‌وگو با سهیل بیرقی، نویسنده و کارگردان فیلم «من»

ترسیم ابعاد خاموش یک زن

این راه‌ها را خیلی از فیلم‌سازان در روایت مختلف ایرانی و خارجی رفته‌اند.

اینکه طبق شخصیت‌پردازی کلاسیک از گذشته و حال شخصیت، شناسنامه ارائه کنیم، ولی من سعی کردم وجوهی از شخصیت آذر راآلود جلوه کند و باعث ابهام در روایت شود. همه‌چیز به طور آگاهانه قرار بود غیرشفاف باشد. سخت‌ترین مسیر این است که مبتنی بر عدم اطلاع‌پردازی مستقیم حرکت کنیم و این سخت‌ترین راه، برای من جذاب بود. فیلم را می‌شد براساس روایتی هیجانی ساخت اما من سعی کردم از این هیجان کاذب پرهیز کنم. از اول این تصمیم مهم را گرفتم که باید این روایت، کلیشه رایج شخصیت‌پردازی کلاسیک را بشکنند، حتی اگر یک جاهایی گنگ و مبهم جلوه کند. درواقع یک داستان پلیسی ساختیم با حذف پلیس، یک داستان هیجان‌انگیز روایت کردیم بدون هیجان کاذب.

❧ یکی از امتیازات مثبت فیلم بازی بیلا حاتمی است. حاتمی به نظرم، تنها بازیگر سینمای ایران است که فیلم زیر متوسط در کارنامه‌اش ندارد. همه بازیگران فیلم متوسط و ضعیف دارند اما او با انتخاب‌های هوشمندانه پیشنهاده‌ا، همیشه سیر صعودی را طی کرده است. به دلیل تجربه همکاری در فیلم «هر شب تهایی» به او پیشنهاد همکاری دادید؟ یا چون فیلم اول‌تان نیاز به بازیگر ستاره داشت؟